

PROF. JÁN HÁJEK ODIŠIEL

Vo veku nedožitých sedemdesiatych štyroch rokoch 29. 10. 2000 náhle zomrel Prof. Ing. Ján Hájek, DrSc. Odišiel uprostred práce, pretože napriek tomu, že bol už takmer deväť rokov na dôchodku, stále bol v kontakte s bývalými kolegami a jeho pracovný elán a disciplína boli príkladom pre mnohých z nás. Pripomeňme si, pri tejto smutnej príležitosti, jeho život a prácu.

Ján Hájek sa narodil 27. decembra 1926 v Kružľovskej Huti. Po maturite začal študovať stavebné inžinierstvo – smer konštruktívny, dopravný a vodohospodársky na Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave. Po skončení štúdia v r. 1950 zostal pracovať na vysokej škole ako asistent profesora Havelku a v roku 1953 prešiel do novozaloženého Ústavu stavebníctva a architektúry v Bratislave. V rokoch 1956-1960 pracoval na Hlavnej správe prefabrikácie Povereníctva stavebníctva a na Združení podnikov prefabrikácie. V tomto čase, pri plnom pracovnom nasadení obhájil v roku 1959 kandidátsku dizertačnú prácu na Slovenskej akadémii vied. Po roku 1960 sa vrátil na Ústav stavebníctva, kde pracoval až do odchodu na dôchodok.

Popri intenzívnej vedeckej práci sa venoval aj pedagogickej činnosti a v roku 1965 získal vedecko-pedagogickú hodnosť docenta obhájením habilitačnej práce na Stavebnej fakulte Slovenskej vysokej školy technickej a v roku 1969 získal vedecko-pedagogický titul profesora pre odbor betónových konštrukcií. Doktorskú dizertačnú prácu, ktorá bola venovaná teórii navrhovania rúr z prostého, železového a predpätého betónu, obhájil v roku 1977.

Prof. Hájek bol človekom neobyčajne širokého záberu. Patril k významným vedeckým osobnostiam uznávaným doma i v zahraničí. Svojou vedeckou prácou výrazne prispel k rozvoju teórie navrhovania konštrukcií z prostého, železového a predpätého betónu. Poznatky a výsledky jeho výskumnej práce boli uverejnené v množstve publikácií v odborných časopisoch a v zborníkoch vedeckých konferencií. Bol spoluautorom knižnej publikácie „Namáhanie betónových komínov a chladiacích veží pri dynamických účinkoch“ a autorom knihy „Pretvorenia betónových konštrukcií“. Vždy hľadel na praktické využitie dosiahnutých poznatkov a sám mal aj skúsenosti praktického inžiniera. Vo svojich pracovných začiatkoch vykonával projektovú činnosť, bol spoluautorom projektov niektorých špeciálnych konštrukcií a mostov, napr. pod vedením prof. Havelku pracoval na statickom výpočte vežového vodojemu v Tmave, pod vedením Ing. Vlošáka na projekte priečne predpätého mosta v Šuranoch, pracoval na projekte mostov z prefabrikovaných predpäťých nosníkov obráteného T-prierez s mostovkou dobetónovanou na mieste. Významne sa podieľal na zavádzaní výroby tlakových rúr z ovinutého predpätého betónu. Počas celej svojej

vedeckej činnosti sa intenzívne zapájal do riešenia aktuálnych potrieb stavebnej praxe. Vypracoval expertízne posudky týkajúce sa najmä porúch, spravidla trhlín (napr. pri výstavbe priehrady Liptovská Mara) alebo nadmerných deformácií na význačných stavbách.

Nedá sa obísť jeho pedagogicko-výchovná činnosť. Prednášal na stavebnej fakulte vysokej školy technickej predmet „Betónové a murované konštrukcie“ a na postgraduálnych kurzoch predmet „Spôľahlivosť betónových konštrukcií“. Vychovával aspirantov – päť z nich úspešne obhájilo kandidátsku prácu. Bol predsedom komisií pre štátne skúšky na stavebnej fakulte, predsedom komisií pre obhajoby kandidátskych a doktorských dizertačných prác a člen atestačných komisií Ministerstva stavebníctva a Ministerstva školstva. Okrem toho bol členom mnohých medzinárodných a domácich odborných komisií. Spomeňme len komisiu CEB pre pretvorenia, bol podpredsedom Národného komitétu FIP, členom medzinárodnej pracovnej skupiny RILEM.

Jeho vedecká činnosť bola v SAV ocenená udelením striebornej a zlatej medaily Aurela Stodolu, pedagogická činnosť udelením zlatej medaily SVŠT. Jeho posledným vyznamenaním bola nedávno udelená cena betónárskej organizácie *fib* za jeho celoživotnú priekopnícku prácu v oblasti rozvoja betónových konštrukcií.

Výsledky svojej vedeckej práce, tak teoretických ako aj experimentálnych prác, uplatnil Prof. Hájek pri tvorbe noriem. Jeho meno projektant spája hlavne s pretvoreniami prvkov betónových konštrukcií, ale venoval sa aj problematike navrhovania železobetónových rúr, skúšaní prefabrikovaných dielcov a navrhovaniu vysokých komínov. Dlhé roky vykonával funkciu podpredsedu Stálej komisie technickej normalizácie pre betónové konštrukcie. Významne sa podieľal aj na preberaní európskych noriem do stavebnej praxe.

Profesor Hájek patril k osobnostiam, ktoré svojou činnosťou výrazne ovplyvnili, tak vývoj teórie navrhovania stavebných konštrukcií, ako aj vedecký rast mnohých inžinierov pracujúcich na vysokých školách, výskumných ústavoch a v stavebnej praxi. Poznali sme ho nielen z jeho prác, ale aj osobne – či už nám prednášal na vysokej škole, oponoval diplomovú alebo dizertačnú prácu, recenzoval články a správy výskumných úloh. Mnohí projektanti si pamätajú jeho prednášky pri zdôvodňovaní a vysvetľovaní článkov normy pre Navrhovanie betónových konštrukcií pri jej zavádzaní do praxe, ako aj prvé semináre o Eurokódoch.

Preto bude chýbať nám všetkým. Nielen ako odborník, ale aj ako človek s výnimočnými ľudskými kvalitami. Treba spomenúť jeho pracovitost, húževnatost, nesmiemy technický a všeobecný rozhľad a pritom všetkom skromnosť a ochotu vypočuť názor druhých. Pokiaľ sa však dokážeme tvorivo vrátiť k jeho myšlienkovému odkazu, zostane stále s nami.

Terezia Nürnbergerová, Martin Krížma